

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

President van de Algemene Rekenkamer
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

Datum 26/4/2013
Onderwerp Reactie op het concept Rapport bij het Jaarverslag 2012
Ministerie van Defensie (X)

Onze referentie
BS2013012457

Geachte mevrouw Stuiveling,

Hierbij ontvangt u mijn reactie op uw concept Rapport bij het Jaarverslag van Defensie 2012 (RJv).

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden.*

Allereerst wil ik graag het mooie resultaat benoemen dat de medewerkers van Defensie in de huidige roerige tijden hebben bereikt, namelijk een daling van het aantal onvolkomenheden van zeventien in 2011 naar vijf in 2012. Defensie heeft mede dankzij de aandacht van de Algemene Rekenkamer voortgang geboekt bij het structureel verbeteren van het beheer. U heeft deze inspanning gezien en beloond, waarvoor ik mijn waardering uitspreek.

Tegelijkertijd ben ik mij er terdege van bewust dat we er nog niet zijn. De financiële informatie en de totstandkoming van de informatie over de bedrijfsvoering bij Defensie voldoet. Helaas geldt voor de totstandkoming van de beleidsinformatie dat zes prestatie-indicatoren nog niet aan de norm voldoen.

Een resultaat met een inspanningsverplichting

U stelt terecht dat Defensie momenteel een grote bezuinigingsoperatie uitvoert en werkt aan een omvangrijke reorganisatie. Daarbij zijn de trajecten om het beheer structureel op orde te brengen en te houden en de informatie over de operationele gereedheid te verbeteren nog niet voltooid. We moeten samen hard aan het werk blijven om een terugval in het beheer (zoveel mogelijk) te beperken. Voor het financieel beheer doen we dat door zorgvuldige begeleiding van de transitie van de processen van de huidige organisatie naar het Financieel Administratie- en Beheerkantoor (FABK). In het materieel beheer stimuleren we commandanten om hun rol te pakken ten aanzien van sturing en beheersing, waarmee zij een voorbeeldfunctie vervullen voor hun medewerkers. Defensie moet er in 2013 voor zorgen dat de ingeslagen weg wordt vervolgd. In februari heb ik met de brief Beheer bij Defensie de Tweede Kamer reeds laten weten de bakens te verzetten. Aan de hand van een realistische planning werkt Defensie verder aan de vereiste verbeteringen voor het beheer en de bedrijfsvoering, waaronder het programma SPEER.

Ik deel uw zorg over de beperkte voortgang van het programma SPEER mede als gevolg van de reorganisaties en daarmee over de tijdige inrichting van de algemene bedrijfsvoering in relatie tot de (nieuwe) behoeften van Defensie. In 2013 en 2014 ligt de nadruk voor het programma SPEER op de ondersteuning bij de reorganisaties, de overdracht van haar taken naar de staande organisatie, de oplevering van de basisfunctionaliteit van SAP (ketens sluiten), de verbetering van de kwaliteit van gegevens, de ondersteuning van de gebruikers in de brede zin en de stabilisering van het beheer en het onderhoud van ERP M&F. Voor 2015 en de periode daarna geldt dat de nadruk ligt op de uitschakeling van de oude systemen (legacy), de doorontwikkeling van functionaliteiten en de verdere verbreding van de SAP-functionaliteit.

Onze referentie
BS2013012457

Nog geen betrouwbare informatie over operationele gereedheid

U stelt dat het niet zeker is dat Defensie in 2014 beschikt over optimale stuur- en verantwoordingsinformatie, omdat de informatie gedeeltelijk afhankelijk is van de uitvoering van het programma SPEER. Daarnaast constateert u dat de indicatoren over de operationele gereedheid in het Jaarverslag 2012 niet betrouwbaar zijn.

De activiteiten uit het meerjarig verbeterprogramma *Operationele gereedheid* zijn opgenomen in het programma *Basisadministraties*. Dit programma leidt tot optimale stuur- en verantwoordingsinformatie in 2014 en boekt inmiddels gestage vooruitgang. Dit wordt onderschreven door de Audit Dienst Defensie (ADD). Er is wel degelijk sprake van een verbetering in de totstandkoming van de gereedheidsinformatie. Het totstandkomingsproces van de prestatie indicator (PI) personele gereedheid - onderdeel van de operationele gereedheid - is in 2012 geüniformeerd. In 2013 wordt ook de PI materiele gereedheid geüniformeerd. Het uniformeren van deze PI is complexer dan voor personele gereedheid vanwege de afhankelijkheid van de voortgang van het programma SPEER. Uw zorg ten aanzien van het gebrek aan instructies bij de interpretatie van de broninformatie bij de doorvertaling naar de operationele gereedheid wordt ondervangen door het behandelen van de appreciaties in diverse fora.

Anderzijds noemt de ADD nog een aantal verbeterpunten voor de ordelijke en controleerbare totstandkoming van de indicatoren voor krijgsmacht op orde op het decentrale niveau. In 2012 bleek dat de gebruikte PI'en voor krijgsmacht op orde geen goed beeld gaven over de inzetbaarheid van de krijgsmacht. Momenteel wordt een nieuwe systematiek ontwikkeld om beter aan te geven wat de stand van zaken en prognose is ten aanzien van de realisatie van de inzetbaarheidsdoelstellingen.

Aanbevelingen

Ten aanzien van de onvolkomenheden en aandachtspunten in de bedrijfsvoering doet u een aantal aanbevelingen voor het financieel beheer, materieelbeheer en ten aanzien van de personeelsdossiers.

Met het stellen van prioriteiten op basis van risicoprofielen is Defensie erin geslaagd het financieel beheer te verbeteren, met als resultaat een daling van negen naar drie onvolkomenheden. Er is geen enkele tolerantiegrens overschreden en er waren geen extracomptabele correcties meer nodig. Het financieel beheer is echter nog niet op orde. U beveelt daarom aan verder te gaan met de verbetering van de processen en de naleving van beheersmaatregelen, door de interne beheersing zo in te richten dat fouten tijdig gedetecteerd en

hersteld worden. Daarnaast vraagt u aandacht voor een beheerste transitie van de processen naar het FABK. Zoals ik al zei wordt deze transitie zorgvuldig voorbereid en begeleid. Met de oprichting van het FABK wordt vanaf deze zomer gestreefd naar verdere kwaliteitsverbetering en waarborging van de kwaliteit van het financieel beheer. Het FABK beschikt dan tevens over een instrumentarium om fouten tijdig te detecteren en te herstellen.

Onze referentie
BS2013012457

Eén van de onvolkomenheden financieel beheer betreft een niet juiste doorvertaling van regelgeving (aanwijzingsregeling Verplichtingen = Kas) van het ministerie van Financiën (Financiën) naar interne regelgeving. Dit heeft geen gevolgen voor het budgetbeheer en betreft een beperkt aantal verplichtingen met een relatief beperkt financieel volume. Er zijn geen ingrijpende consequenties voor de verantwoording. De huidige invulling berust op doelmatigheidsgronden en laat zich kenmerken door een zeer beperkt risicoprofiel. Momenteel wordt in overleg met Financiën gezocht naar een oplossing, die recht doet aan zowel rechtmatigheid als doelmatigheid.

Het materieelbeheer staat in de steigers. Zo heeft Defensie met het nieuwe meetinstrument, de Monitor Kwaliteit Materieelbeheer (MKM), over 2012 een betrouwbaar en positief beeld van het materieelbeheer opgeleverd. Ook hier geldt dat het nog niet helemaal op orde is; één onvolkomenheid bij het defensiebrede materieelbeheer resteert. Conform uw aanbeveling wordt de sturing en beheersing (verder) ingericht, volgens het meerjarig verbetertraject *Professionaliseren Materieelbeheer Defensie*. In 2013 wordt een nulmeting uitgevoerd met de module 'Sturing en Beheersing' uit de MKM. Het doel hiervan is commandanten te stimuleren zowel op aansturend als uitvoerend niveau hun rol op te pakken en de module te toetsen op praktische toepasbaarheid. Daarnaast is de ADD verzocht een audit uit te voeren naar de opzet en het bestaan van het interne risicobeheersings- en controlesysteem.

Het monitoren van de voortgang van de controle en de aanvulling van de personeelsdossiers heeft ook in 2013 mijn uitdrukkelijke aandacht.

U doet tevens een aantal aanbevelingen ten aanzien van aandachtspunten in de bedrijfsvoering. Wat betreft de achterstanden van de veiligheidsonderzoeken bij de MIVD kan ik melden dat deze in 2012 grotendeels zijn ingelopen. Er is daarom niet langer sprake van een onvolkomenheid. De MIVD richt zich op de structurele inbedding van het proces rondom de veiligheidsonderzoeken, zodat geen nieuwe achterstanden ontstaan.

Het terugdringen van het aantal medewerkers op vertrouwensfuncties zonder geldige Verklaring van Geen Bezwaar (op het kerndepartement) heeft mijn aandacht. Wel wil ik graag opmerken dat dit geen structureel probleem betreft. In 2012 was kortdurend sprake van een achterstand in het aanschrijven van de medewerkers, veroorzaakt door een tijdelijk onderhoud aan het systeem voor de beheersing van de Verklaringen van Geen Bezwaar, het IVAN. In 2013 worden geen achterstanden verwacht.

Ik ben mij bewust van de noodzaak van het juist inrichten van de autorisaties. Zoals u zelf te kennen geeft, hebben zich in 2012 geen ongewenste activiteiten voorgedaan.

Tenslotte

Met de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de minister van Buitenlandse Zaken zijn afspraken gemaakt over de invulling van de activiteiten van het budget voor internationale veiligheid en rechtsorde. Over de mutaties en de gevolgen wordt de Tweede Kamer geïnformeerd in de begrotingen van Defensie en Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. De activiteiten van het budget voor internationale veiligheid komen in de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

Onze referentie
BS2013012457

Conform de toezegging in mijn reactie op uw onderzoek *Herbelegging Vastgoed Defensie* uit december 2012 bied ik de Tweede Kamer ter gelegenheid van Verantwoordingsdag op 15 mei aanstaande een uitgewerkt overzicht aan, waarin alle maatregelen in het kader van de herbelegging van het Defensie vastgoed zijn opgenomen. Tevens wordt zichtbaar gemaakt in hoeverre met de uitvoering van dit plan de beoogde besparingen worden bereikt.

Ten aanzien van de discussie over het karakter van een aantal Slotwetmutaties - zijn deze technisch dan wel beleidsmatig - wil ik nog graag de volgende opmerking maken. In mijn optiek zijn dit geen beleidsmatige mutaties, aangezien het in beginsel slechts mutaties van boekhoudkundige aard, dan wel technische uitvoeringsmutaties betreffen, die al dan niet naar aanleiding van controlebevindingen doorgevoerd moeten worden. Graag ga ik met u het gesprek aan om te bezien waar ik mogelijk in de toekomst de Tweede Kamer nog beter kan informeren.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

J.A. Hennis-Plasschaert